

قراردادهای درمان در عرصه بین الملل

مؤلفین

آریا عزیزی

مریم صادق صدیق

انتشارات قانون یار

۱۳۹۹

سرشناسه	: عزیزى، آريا، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پديدآور	: قراردادهاى درمان در عرصه بين الملل / تاليف آريا عزيزى، مريم صادقي صديق.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون يار، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهري	: ۱۹۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹۱۰۹-۹
وضعيت فهرست نويسى	: فيبا
موضوع	: پزشكى - قوانين و مقررات
موضوع	: Medical laws and legislation
موضوع	: تمهيدات (حقوق)
موضوع	: (Obligations (Law
موضوع	: قراردادها
موضوع	: Contracts
شناسه افزوده	: داده صديق، مريم، ۱۳۶۹ -
رده بندى كنگره	: ۳۶۰.۱۲
رده بندى ديويى	: ۳۲۰.۴۱
شماره كتابشناسى ملي	: ۱۱۱۸

انتشارات قانون يار

قراردادهای درمان در عرصه بین الملل

تألیف: آریا عزیزى-مريم صادقي صديق

ناشر: قانون يار

ناظر فنى: محسن فاضلى

نوبت چاپ: اول-۱۳۹۹

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قيمت: ۴۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۱۰۹-۹

مرکز پخش: تهران، ميدان انقلاب، خ منيرى جاويد، پلاک ۹۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول.....	۱۳
کلیات.....	۱۳
مبحث اول: واژه شناسی و تعریف قرارداد درمان.....	۱۳
گزارش: حقوق ایران.....	۱۴
گفتار دوم: تعریف «قرارداد درمان» در ایران و دکترین.....	۱۷
گفتار سوم: پیش نویس طرح مشترک مرجع DCFR.....	۲۴
گفتار چهارم: تعریف قرارداد درمان از دیدگاه مراکز درمانی بین المللی:.....	۳۰
گفتار پنجم: قرارداد درمان از دیدگاه حقوق پزشکی:.....	۳۲
مبحث دوم: مبانی اعتبار حقوقی و فقهی قرارداد درمان.....	۳۴
گفتار اول: مبانی حقوقی اصل حاکمیت اراده در قراردادهای درمان.....	۳۵
گفتار دوم: مبانی فقهی اصل حاکمیت اراده در قراردادهای درمان.....	۴۱
گفتار سوم: حدود اصل آزادی اراده در قرارداد.....	۴۵
مبحث سوم: اقسام قراردادهای درمان.....	۴۹
گفتار اول: قرارداد درمان مستقیم.....	۴۹
گفتار دوم: قرارداد درمان غیرمستقیم.....	۵۰
گفتار سوم: تقسیم بندی جدید قرارداد درمان.....	۵۰
مبحث چهارم: ارکان قراردادهای درمان.....	۵۱
گفتار اول: تراضی.....	۵۲
فصل دوم.....	۶۵
ماهیت، اوصاف و شرایط قراردادهای درمان.....	۶۵

- ۶۵..... مبحث اول : ماهیت حقوقی قراردادهای درمان
- ۶۶..... گفتار اول : نظریه اجاره بودن قرارداد درمان
- ۷۵..... گفتار دوم : نظریه جعاله بودن قرارداد درمان
- ۷۸..... گفتار سوم : نظریه وکالتی بودن عقد درمان
- ۸۴..... گفتار چهارم : نظریه قرارداد کار یا مقاطعه کاری بودن قرارداد درمان
- ۹۴..... گفتار پنجم : نظریه خصوصی بودن قرارداد درمان
- ۹۶..... مبحث دوم : اوصاف عقد درمان
- ۹۶..... گفتار اول : تملیک یا عهدهی بودن قرارداد درمان
- ۱۰۱..... گفتار دوم : نرم یا بنابر بودن قرارداد درمان
- ۱۰۴..... گفتار سوم : معوض ، غیر معوض بودن عقد درمان
- ۱۱۰..... گفتار چهارم : مستمر یا آنی بودن عقد درمان
- ۱۱۲..... مبحث سوم : شرایط قراردادهای درمان
- ۱۱۲..... گفتار اول : شرایط عمومی قرارداد درمان
- ۱۱۹..... گفتار دوم : شرایط خصوصی

۱۲۳..... فصل سوم

- ۱۲۳..... آثار قراردادهای درمان
- ۱۲۳..... مبحث اول : تعهدات طرفین قرارداد
- ۱۲۳..... گفتار اول : تعهدات درمانگر
- ۱۵۱..... گفتار دوم : تعهدات بیمار
- ۱۵۸..... مبحث دوم : ضمانت اجرای قرارداد
- ۱۵۸..... گفتار اول : الزام به ایفاء تعهد
- ۱۶۷..... گفتار دوم : جبران خسارت
- ۱۷۹..... مبحث سوم : انحلال قراردادهای درمان

۱۸۰..... گفتار اول : اقاله

۱۸۱..... گفتار دوم : فسخ

۱۸۳..... گفتار سوم : انفساخ

۱۸۷..... منابع و مآخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار

پزشکی یکی از شاخه های مهم و پر مخاطب علوم است که قدمتی به اندازه تاریخ بشریت دارد و با گذشت زمان و پیشرفت تکنولوژی و بهداشت عمومی انسانها نه تنها از نیاز به علوم پزشکی نکاسته، بلکه وابستگی نوع بشر به جامعه پزشکی وارد مراحل جدیدی شده و روز افزون گردیده است. متأسفانه از نحوه درمان بیماریها و به تبع آن از مسئولیت و ضمان اطمینان در دوران و جامع بشر اولیه اطلاع دقیقی در دست نیست، ولی آنچه مسلم است کشورهایی که از قدیم الایام در این زمینه پیشرفت چشمگیر داشته اند ایران و مصر بوده اند. و این درحالی است که در جامعه امروزی به دلیل پیچیدگی ها و گستردگی خاص رشته پزشکی و وسواس بیمار برای بهبود کامل بیمار خود، نقش قراردادهای درمان در این میان به وضوح قابل لمس است. البته باید به این نکته اشاره نمود که امکان دارد قرارداد بین پزشک و بیمار یک قرارداد کتبی و یا یک قرارداد شفاهی باشد که در این کتاب به طور مفصل به توضیح ماهیت و شرایط این نوع قراردادها پرداخته شده است. با توجه به اینکه بحث قراردادهای درمان در قانون هیچکدام از کشورهای اروپا بجز هلند دیده نشده است، بنابراین بین المللی نیز فقط در کتاب چهارم پیش نویس طرح مشترک مرجع (DCFR) که دستورات قراردادهای خاص و حقوق و تعهدات ناشی از آنها را بررسی قرار می دهد، در فصل ۸ خود نسبت به قراردادهای درمان پرداخته است، و باید به این نکته دقت نمود که DCFR یک پیش نویس برای حقوق خصوصی اروپا بوده و برای قراردادهای منعقد در قلمرو اتحادیه اروپا پیش بینی شده و قواعد مربوط به قراردادهای درمان تنها بخشی از آن می باشد. که در فصل اول به طور مختصر توضیح داده خواهد شد. در بین کشورهای اروپایی از آنجایی که هیچ یک از کشورهای عضو اتحادیه اروپا قانون خاصی را به بحث قراردادهای درمان (Treatment Contracts) یا قراردادهای پزشکی (Medical Contracts) اختصاص نداده اند و فقط در این بین، کشور هلند، کتاب

هفتم از قانون مدنی خود را به « موافقتنامه های خاص » اختصاص داده است که در قسمتی از آن نیز به بحث « قراردادهای درمان پزشکی » پرداخته است که مع الوصف در فصل اول به تبیین قسمتهای مختلف قانون مذکور اشاره خواهد شد. بررسی توافقی که بین بیمار و پزشک جهت برخورداری بیمار از خدمات فنی و تخصصی پزشک به عمل می آید آغاز تحلیل های حقوقی رابطه بین پزشک و بیمار است هرچند قرارداد تنها سبب ایجاد رابطه حقوقی نیست ولی باید به این نکته توجه نمود که قراردادهای درمان یکی از مباحث محوری جامعه امروزی است که کمتر به آن پرداخته شده است. وضعیت خاص قراردادهای درمان و شرایط و ویژگی های آن به گونه ای است که نمی توان آنها را در چارچوب عقود معین مورد مطالعه قرار داد؛ از این رو به نظر می رسد که در نظر حقوقی، قرارداد درمان نوعی عقد نامعین است که با تکیه بر مفاد ماده ۱۰ قانون مدنی، علاوه بر حاکمیت قواعد عمومی قراردادهای، شرایط ویژه و تعهدات خاص قراردادهای درمان را نیز شامل است که بر طبق توافق طرفین لازم الاجرا است. در قراردادهای درمان دو طرف وجود دارد: پزشک و بیمار. مطابق این قرارداد (اعم از کتبی و شفاهی)، بیمار با حق انتخاب پزشک معالج خود بر شرایط عادی، به پزشک مراجعه می نماید و پزشک نیز پس از اخذ رضایت بیمار برای درمان و بعد از این که نوع بیماری را در حوزه تخصص خود دانست، شروع به درمان می کند. هر چند در عمل، تمام مراحل با یک مراجعه و معاینه و نوشتن نسخه به پایان می رسد؛ اما از بُعد حقوقی هر عمل یکی از عملی آثار و نتایج حقوقی و قانونی خود را دارد و از نظر قانونی یک قرارداد با ضوابط خاص خود حاکم بر روابط بین پزشک و بیمار می شود و این قرارداد تا مرحله پایان درمان یا انصراف بیمار از ادامه درمان، آثار و نتایج حقوقی خود را به دنبال داشته و حتی پس از تجویز دارو توسط پزشک نیز خاتمه نخواهد یافت.